

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

Інститут біології, хімії та біоресурсів

Кафедра загальної хімії та хімічного матеріалознавства

СИЛАБУС

навчальної дисципліни

Позакласна робота з хімії

вибірковий компонент ОП з циклу професійної підготовки

(вказати: обов'язкова чи вибіркова)

ППВ 5

Освітньо-професійна програма: Середня освіта (Хімія)

Спеціальність 014.06 Середня освіта (Хімія)

Галузь знань 01 Освіта / Педагогіка

Рівень вищої освіти другий (магістерський)

Інститут біології, хімії та біоресурсів

Мова навчання українська

Розробники: Андрійчук Юлія Мирославівна, асистент кафедри загальної хімії та хімічного матеріалознавства

Профайл викладача (-ів) <http://ibhb.chnu.edu.ua/profile/user/133>

Контактний тел. 0509347803

E-mail: y.andriichuk@chnu.edu.ua

Сторінка курсу в Moodle <https://moodle.chnu.edu.ua/course/view.php?id=2930>

Консультації Очні консультації: за попередньою домовленістю.

1. Анотація дисципліни (призначення навчальної дисципліни).

Курс Позакласна робота з хімії є важливою складовою частиною фахової підготовки майбутніх вчителів хімії. Практичне значення курсу полягає в тому, що він сприяє професійній підготовці студентів до роботи в ЗЗСО. У процесі вивчення курсу, студенти здобувають знання, вміння та практичні навички, які сприятимуть належній організації та проведенню позакласної роботи з хімії різних форм та видів у закладах загальної середньої освіти.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 120 годин, що становить 4 кредити. З них 6 годин лекції, 22 години – практичні заняття, 4 години – індивідуальні заняття і 88 годин – самостійна робота (*денна форма навчання*) та 2 години лекції, 4 години – практичні заняття, 4 години – індивідуальні заняття і 110 годин – самостійна робота (*заочна форма навчання*).

Силабус навчальної дисципліни складається з таких змістових модулів:

1. Позакласна робота з хімії в ЗЗСО в межах навчальних планів (варіативна складова).
2. Гурткова та масова позакласна робота з хімії в ЗЗСО.

2. Мета навчальної дисципліни: підготовка майбутніх вчителів до проведення позакласних занять з хімії в закладах загальної середньої освіти, ознайомлення студентів з основними принципами та особливостями позакласної роботи, формування навичок організації індивідуальної, гурткової та масової позакласної роботи з хімії.

Заняття проводяться в активній формі із застосуванням тренінгів, дискусій, презентацій та моделювання виробничих ситуацій з урахуванням вікових особливостей учнів, навчальних ролевих ігор, інноваційних технологій.

3. Пререквізити. Технологія викладання хімічних дисциплін у профільних ЗЗСО, Професійне та особистісне становлення вчителя ЗЗСО, Інноваційні технології навчання у сучасній школі.

4. Результати навчання

Вивчення навчальної дисципліни сприятиме формуванню загальних та фахових компетентностей.

Загальні компетентності:

- ЗК 1. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
- ЗК 4. Здатність працювати в команді та автономно, спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (соціальна компетентність).
- ЗК 5. Здатність до пошуку, аналізу та критичної оцінки інформації, її узагальнення та інтерпретації.
- ЗК 6. Здатність застосовувати набуті знання в практичних ситуаціях.
- ЗК 7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
- ЗК 10. Здатність до провадження дослідницької та інноваційної педагогічної діяльності.

Фахові компетентності:

- ФК 7. Здатність застосовувати загальну модель процесу навчання хімії для планування та організації освітнього процесу при вивченні хімії.
- ФК 8. Здатність до проектування власної діяльності під час навчання хімії учнів ЗЗСО.
- ФК 12. Здатність застосовувати сучасні освітні технології, у тому числі й інформаційні, для забезпечення якості освітнього процесу в загальноосвітній школі.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент має набути складових **Програмного результату навчання:**

- ПРЗ 2. Демонструвати знання основних джерел інформації, принципів і засобів її пошуку та обробки.
- ПРЗ 7. Демонструвати знання змісту різних видів позакласної та позашкільної роботи з хімії, самостійної і дослідницької роботи учнів.
- ПРУ 7. Виявляти здатність до організації гурткової, навчально-дослідної роботи учнів (навчальні проекти, підготовка робіт МАН, олімпіад та ін.).

Зокрема, **знати:**

- ✓ основні форми та види позакласної роботи з хімії;
- ✓ принципи організації, планування та проведення позакласної роботи в ЗЗСО;
- ✓ види індивідуальної та групової роботи і методику їх проведення;
- ✓ особливості організації та проведення факультативних занять;
- ✓ види масової позакласної роботи та методику їх проведення;
- ✓ інноваційні форми організації позакласної роботи;
- ✓ методику організації науково-дослідної роботи з хімії.

вміти:

- ✓ реалізовувати в освітньому процесі вивчення хімії освітню, виховну та розвивальну функції;
- ✓ планувати та оформляти методичну документацію, складати календарно-тематичне планування індивідуальної роботи, факультативу;
- ✓ організовувати позакласну роботу серед учнів;

- ✓ застосовувати теоретичні знання з хімії в ході позакласної роботи;
- ✓ розробляти сценарії позакласних заходів;
- ✓ забезпечувати мотивацію та контроль знань учнів під час позакласної роботи;
- ✓ самостійно планувати, підбирати і оформляти засоби для унаочнення з визначеної тематики;
- ✓ розробляти сучасні демонстраційні експерименти для позакласних занять, планувати та готувати необхідне обладнання для них;
- ✓ проводити різні види масової позакласної роботи;
- ✓ формувати та розвивати інтерес учнів до хімії як предмету.

5. Опис навчальної дисципліни

5.1. Загальна інформація

Назва навчальної дисципліни _____												
Форма навчання	Рік підготовки	Семестр	Кількість			Кількість годин						Вид підсумкового контролю
			кредитів	годин	змістових модулів	лекції	практичні	семінарські	лабораторні	самостійна робота	індивідуальні завдання	
Денна	5	10	4	120	2	6	22	-	-	88	4	залік
Заочна	5	10	4	120	2	2	4	-	-	110	4	залік

5.2. Дидактична карта навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усьог о	у тому числі					усьог о	у тому числі				
		Л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7						
Теми лекційних занять	Змістовий модуль 1. Позакласна робота з хімії в ЗЗСО в межах навчальних планів (варіативна складова)											
Тема 1. Вступ. Мета і основні завдання навчальної дисципліни. Організація індивідуальної та групової позакласної роботи з хімії.	17	1	4			12	10					10
Тема 2. Факультативні заняття з хімії. Курси за вибором, спеціальні курси.	21	1	4		1	15	22		1		1	20
Тема 3. Інноваційні методи й освітні технології в позакласній роботі з хімії. Місце хімічного експерименту в позакласній роботі з хімії.	22	1	4		1	16	23	1	1		1	20
Разом за змістовим модулем 1	60	3	12		2	43	55	1	2		2	50
Теми лекційних занять	Змістовий модуль 2. Гурткова та масова позакласна робота з хімії в ЗЗСО											
Тема 4. Сутність і методичні особливості гурткової роботи.	14	1	2			11	15					15
Тема 5. Масова позакласна робота з хімії. Організація та проведення олімпіад, турнірів, хімічних вечорів, екскурсій.	26	1	4		1	20	23	1	1		1	20
Тема 6. Організація та проведення тижня хімії в школі.	20	1	4		1	14	27		1		1	25
Разом за змістовим модулем 2	60	3	10		2	45	65	1	2		2	60
Усього годин	120	5	22	-	4	88	120	2	4		4	110

Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми
1	Індивідуальна на групову позакласна робота з хімії. Планування індивідуальної роботи.
2	Особливості індивідуальної роботи з обдарованими дітьми. Підготовка учнів до олімпіад, конкурсів МАН.
3	Розробка дидактичних ігор для позакласних занять з хімії.
4	Розробка демонстраційного та проблемно-дослідницького експерименту.
5	Розробка та календарно-тематичне планування роботи факультативу.
6	Особливості організації роботи гуртків. Ознайомлення з навчальними програмами хімічних гуртків.
7	Види та методичні особливості масової позакласної роботи з хімії.
8	Організація та проведення олімпіад та турнірів.
9	Планування та проведення тижня хімії в ЗЗСО.

5.3. Зміст завдань для самостійної роботи

№	Назва теми
1	Розробка проблемних демонстрацій з хімії.
2	Розробка експериментальних задач з хімії.
3	Особливості підготовки учнів до Всеукраїнського турніру юний хімік.
4	Особливості підготовки учнів до конкурсу захисту наукових робіт МАН.
5	Розробка факультативних занять з хімії.
6	Планування роботи гуртка з хімії.

Методи навчання

- словесні: пояснювально-ілюстративний (лекція, розповідь);
- наочні: презентації;
- практичні: практичні роботи.

Форми організації навчальної роботи

- лекції;
- практичні заняття;
- самостійна робота.

6. Система контролю та оцінювання

Види та форми контролю

Поточний контроль знань студентів здійснюється під час проведення практичних занять і включає перевірку знань теоретичного матеріалу та практичних навичок, які передбачені навчальною програмою. Перевірка знань студентів здійснюється за допомогою усного опитування, письмових звітів або презентації.

Проміжний контроль знань студентів здійснюється на модульних контрольних роботах за темами “Позакласна робота з хімії в ЗЗСО в межах навчальних планів (варіативна складова)”, “Гурткова та масова позакласна робота з хімії в ЗЗСО”.

Підсумковий контроль здійснюється у формі заліку.

Контроль самостійної роботи студентів проводиться за результатами захисту відповідного звіту про самостійну роботу.

Засоби оцінювання

Навчання складається з засвоєння теоретичних положень та набуття практичних умінь і навичок підготовки на практичних заняттях, які полягають у формуванні вміння майбутніх вчителів хімії планувати та проводити різні форми та види позакласної роботи з хімії з учнями.

Проводиться одна підсумкова контрольна робота після закінчення вивчення першого змістового модуля, підсумковий контроль – залік.

Виконані завдання оформляються у вигляді звітів або презентації.

Критерії оцінювання результатів навчання з навчальної дисципліни

Модуль вважається зарахованим, якщо студент набрав 15 балів. Студент допускається до підсумкового контролю – заліку, якщо протягом семестру він набрав не менше 30 балів. Відповідь на письмовому заліку оцінюється максимум у 40 балів. Мінімальний бал, який повинен набрати студент на заліку, обов'язково повинен бути більше 20 балів.

Політика оцінювання

Політика щодо дедлайнів та перескладання: Перескладання модулів відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

Політика щодо академічної доброчесності: Списування під час поточного опитування, виконання практичних завдань, контрольних, модульних робіт та заліків заборонені. Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування та підготовки практичних завдань в процесі заняття. Текст індивідуальних завдань має обов'язково містити коректні посилання на використану літературу; обов'язково також повинні бути наведені усі цитовані джерела у списку використаної літератури.

Політика щодо відвідування: Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, працевлаштування, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу.

Розподіл балів, які отримують студенти

Залік

Поточне оцінювання (аудиторна та самостійна робота)						Кількість балів (залікова робота)	Сумарна к-ть балів
Змістовий модуль №1			Змістовий модуль № 2				
T1	T2	T3	T4	T5	T6	40	100
10	10	10	10	10	10		

7. Політика курсу

Впродовж семестру для перевірки знань студента та контролю за самостійною роботою студента застосовують письмові модульні контрольні роботи, письмові роботи з тем самостійної роботи, письмові звіти та (або) презентація виконаних практичних робіт.

Питання плагиату та академічної доброчесності регламентуються ЗУ «Про вищу освіту» та локально-правовими актами ЗВО: Правила академічної доброчесності у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича https://drive.google.com/file/d/1EzBsehqERCEzxJwWe-rz6_eTUFUBGv4o/view.

Положення про виявлення та запобігання плагиату у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича https://drive.google.com/file/d/16eJk4gKG5oJl2ot4UeSq2_BSgadrPl_/view та Етичний кодекс Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича https://drive.google.com/file/d/1CB4AIMVXSAYkF_CepI-k98GPc9E8KznQ/view

7. Рекомендована література

Основна

1. Наумова Ю.М., Позакласна робота з хімії як засіб формування інтересу до хімії, Фастів, 2011 – 21 с.
2. Книга вчителя хімії: Довідкові матеріали для організації роботи вчителя / Упоряд. С. Василенко, О. Єресько. – Харків: Торсінг Плюс, 2005. – 272 с.
3. Задорожний К.М. Тиждень хімії в школі. Харків: Основа, 2008. – 127 с.
4. Задорожний К.М. Позакласні заходи з хімії. Харків: Основа, 2009. – 140 с.
5. Кочерга І.І. Підготовка учнів до хімічних олімпіад. Харків: Основа, 2004. – 143 с.
6. Задорожний К.М. Робота з обдарованими учнями. Хімічна секція МАН. Харків: Основа, 2005. – 94с.
7. Григорович О.В. Робота з обдарованими учнями. Хімічний турнір. Харків: Основа, 2006. – «Хімія»; Вип. 7 (43) – 176 с.
8. Ковалева В.Д. Позакласна робота: Навчально-методичний посібник. Харків: Основа, 2013. – «Хімія». 11(131) – 123с.
9. Дробочський А.С. Позакласна робота з хімії: Навчально-методичний посібник для студентів природничих факультетів пед. інст-ту. К.: Вища школа, 1983. – 160 с.
10. Турищева Л.В. Міжпредметні зв'язки у навчанні хімії. Харків: Основа, 2004. – «Хімія». Вип. 7 (19). – 95 с.
11. Задорожний К.М. Дослідна та проектна діяльність під час вивчення хімії. Харків: Основа, 2008. – «Хімія». Вип. 9 (79). – 109 с.

Додаткова

1. Бабюк Г.Ф. Формування пізнавального інтересу учнів до вивчення хімії з використанням різних форм і методів навчання. Хімія. – 2007. – №2. С.12–20.
 2. Прищепа С. Г. Система факультативних занять з хімії для обдарованих учнів. 8 клас. Харків: Основа, 2011. – «Хімія». Вип. 4 (100). – 127 с.
 3. Дубовик О. А. Навчальні програми курсів за вибором та факультативів із хімії: Варіативна складова типових навчальних планів. 5-12 класи. – Тернопіль: Мандрівець, 2010. – 272 с.
 4. Науково-методичний журнал. «Хімія. Позакласна робота». – 2014 (№ 0 – 12), – 2015 (№ 1 –12). –2016 (№ 1 – 10).
 5. Мария С.Пак. Теория и методика обучения химии: учебник для вузов. – СПб: Изд-во РГПУ им. А.И. Герцена, 2015 – 306 с.
 6. Настільна книга молодого вчителя хімії / О.М. Гостиннікова, укладання. – Х.: Видавництво «Ранок», 2009. – 256 с.
- Грабовий А. К. Теоретико-методичні засади навчального хімічного експерименту в загальноосвітніх навчальних закладах / Монографія. – Черкаси: ЧНУ імені Богдана Хмельницького, 2012. – 376 с.

Інформаційні ресурси

1. www.mon.gov.ua
2. www.iitzo.gov.ua
3. <http://mon.gov.ua/>
4. <https://edu-lib.com/himiya/navchalni-programi-kursiv-za-viborom-ta-fakultativiv-i-z-himiyi-5-12-klasi-onlayn>

5. http://www.fastiv-lyceum.edu.ua/Files/downloads/Наймова%20Ю.М._Позакласна%20робота%20з%20хімії.pdf